

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

**Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo**

Spirens., 1660

Titulus XXI. De Concursu & Privilegiis Creditorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

quantitas æqua debeat, numerum spectamus: si sint & numero & debitis pares, sequitur Princeps humaniorem sententiam. *L. ult. C. qui bon. ced. poss.* Impetratæ induciæ profunt non solum reo principali, sed & fidejussoribus eius: nam & quadrimestre tempus fidejussoribus proficit. *L. ult. §. 1. C. de usur. rei jud.* AN etiam cursum interusurarum sistant? Ita, sunt enim beneficia Principum latissimæ interpretationis, parumq; prodesse induciæ currentibus interusuriis, colligitur ex *L. 3. ff. de const. Princ.*

TITULUS XXI.

DE CONCURSU & PRIVILEGIIS Creditorum.

CASUS.

Quidam honestissimæ Filias elocâ-
rat. Persuadent illæ seni Parenti,
ut vivus omnem in Filias distribuât
hæreditatem, ne mortem Patris avi-
dè præstolentur: cæterùm, sanctè
pollicitæ de alimentis se Patri pro-
specturas. At cùm præter spem diu-
tiùs

tius viveret; senis pertaxa, pietatisq;
 & paſtorum imemores, durius Pa-
 trem habere ceperant. Ille ſuam im-
 prudentiam aſtu emendaturus, ci-
 ſtam ſaxis & arenam plenam cubiculo
 ſuo clam inferri curat, & noctu, u-
 num alterumve numum aureum,
 repetitis vicibus menſa incidentem,
 continua ſupputatione, voceq; ſub-
 miſſa, ſic tamen ut ab aliquo genero
 facile audiretur, ad immenſam pe-
 cuniæ ſumam produxit; clauſam de-
 inde firmiſſime ciſtam. Filia per mari-
 tos conſciæ, nocturni ſtrepitus cau-
 ſam exquirunt. Et Pater: Theſauri
 mei adhuc reſidui rationes inire ce-
 pi, Filia; ut quam quæq; veſtrum de
 me optimè merita fuerit; tam quo-
 que poſt obitum digna ferat præmia.
 Tum æmulatione mutuam cepere Pa-
 trem omni officiorum genere pro-
 ſequi. Eo mortuo, ſaxa & arenas re-
 peri.

periunt, cum ligneo fuste, cui Britannicè hæc insculpta erant: quod Pietas non potuit, extorsit avaritia: nolite, ô Parentes, indulgentiâ vestrâ liberorū avaritiæ satisfacere cupientes, occasionem impietati majori dari. Exemplo meo prudentiores redditi, valete: Stulti fustiario pœnas luite. *Ican: Paulus in loco serijs.* Quæritur, si Parens ille revera Thesaurum reliquisset; atq; à duabus fuisset meliùs habitus in vivis; tertia verò fuisset in funus Patris liberalior; cui citiùs conferri debita portio debuisset? *Resol: petenda ex num: 2.*

I.

Actum est supra de executione rei iudicatæ, sequitur ut videamus, concurrentibus pluribus creditoribus, qui quib⁹ anteferendi: pro cuius quæstionis decisione illud præmittimus: omnibus creditoribus præferri Dominos, qui res suas vindicant, quippe qui eo ipso, quo vindicant, venditionem rerum suarum impediunt.

diunt. *L. 1. C. de privileg: fis:* Atq; hoc extra dubitationis aleam ponitur cum res extant: quid si non extent amplius? Veluti apud argentarium deposuisti pecuniam, ea non reperitur in bonis eius, quid juris? Respondet *Accurs:* in *L. 7. §. quoties ff. depositi.* postponi deponentem privilegiis realibus, anteponi personalibus. Rectius absque distinctione alii respondent, post privilegia, deponentis rationem haberi. *Cujac:* in *L. 8. ff. depos.*

2. Porro creditores hypothecarii sunt, vel chirographarii: hypothecarii, qui pignus habent, seu expressum seu tacitum; chirographarii propriè quidem dicuntur, quib' chirographo cautum est: sed nos latius chirographarios vocabimus omnes, qui personalem duntaxat actionem habent, non autem hypothecariam. *L. 3. Licet. 7. L. eos. 9. C. qui potior. in pig:* Utrorumque contentio dirimitur summa hac juris regula, hypothecarii præferuntur chirographariis. *L. etsi quis. 14. §. 1. ff. derelig: & sumpt: fun.* Perpetua tamen regula non est, eximendus enim est is, qui in funus impendit, qui quamvis chirographarius est, ta-

est, tamen omnibus creditorib' etiam hypothecariis antecessor. *L. etsi quis. 14. §. 1. L. sunt persona 43. ff. de regul. & sumpt. fun.* Neq; distinguimus inter expressam & tacitam hypothecam habentes: utrifq; preferitur funerans, ut rectè sentit *Bald: tract: de pig: cap. 6.* Excipiendi etiam sunt sumptus, qui necessariò fiunt ad proscriptio- nem bonorum: item debitore defuncto ad insinuationem testamenti, confectio- nemque inventarii, similesvè hæreditatis causas. *L. ult. §. in computat. C. de jur. delib:*

3. Reliquis ergo chirographariis sum- motis, si plures sint hypothecarii à se invi- cem discriminandi sunt ita: Alii tantum hypothecam, alii hypothecam & privile- gium habent. Privilegium verò causa æsti- matur. Quare nec hypotheca nec tem- poris prærogativa propriè privilegium est. *L. privilegia 32. ff. de reb. auct. jud: poss:* Qui hypothecam & privilegium habent præferuntur iis, qui hypothecam tantum. Ex dictis autem primum locum tribui- mus fisco agenti ex causa primipilari. *L. 3. & ultim: Cod. de primipilar.* secundum lo- cum obtinet, qui ad militiam emendam

credidit, cavitq; nominatim, ut ipse in eâ militia aliis potior sit. *nov: 97. cap. 4.* tertium mulier in dote: præfertur enim post eum, qui ad militiam emendam credidit, omnibus anterioribus mariti creditoribus, non solum tacitam, sed etiam expressam hypothecam habentibus. *cit: nov: 97. cap: 4. &c.* exercet autem hoc privilegium in dote tantum, non etiam in donatione propter nuptias, nec in reb^o paraphernis, *Gl. in L. 2. §. cæter. verb: sed candidi. ff. de iure dotis cit: nov: 97. cap. 3.* Quid si muliere defunctâ liberi ejus repetant dotem maternam, an privilegio Matris fruuntur? vide *cit. L. ult. sup: nov: 91. in præf: & cap. 1.* Quid si sponsa dotem prorogaverit sponso, an ad eam privilegium pertinet? Affirmat *Barth: in cit: L. ult.* Negantium sententia nobis verior videtur. *arg: L. præcipimus in fin: C. de appell.* quartum assignamus ei, qui ad restitutionem insulæ vel ædificii credidit, item illis, qui ad comparandam conservandamq; rem aliquam crediderunt, si pacti fuerint, ut ea res statim sibi pignori sit, idem pupillis, ex quorum pecunia res comparatæ sunt:

& alii

& alii de quibus vide. *L. 1. ff. in quibus caus: pig: vel hypoth: fac: contr.* qui omnes præferuntur non privilegiatis. Inter hos ipsos autem, qui quarto loco ponuntur, si sit contentio & quærat, qui quibus anteponendi, ita dicendum videtur, Privilegiatum adversus æquè privilegiatum non uti suo privilegio: quiescente ergò privilegio, eum potiolem fore jure, qui prior est tempore *arg: cit: L. 7. ff. qui potior: impignore.*

Sed fallit hæc regula, si oppignoratio facta sit instrumento privato, aut scriptura publica, tunc n. posterior potior est jure, nisi instrumentum privatum trium testium subscriptionem contineat: *L. scripturas. 11. C. qui potior. in pig.* Cui consequens est, ut si utriusq; instrumentum privatum fuerit, sed primi sine testium subscriptione, secundi testium subscriptione firmatum, præferatur & hoc casu secundus primo. *cit. L. 11. in fin. Gl. ibid: Dyn: in cap: qui prior. n. 10. de reg: jur.* Quod autem quidam putaverunt, tum quoq; secundum præferendum primo, cum secundi chirographum prius in judicio recognitum fuit

fuit, id à jure alienum videtur. Quid si primus ex chirographo agat, secundus codicem mercatoris proferat, an secundus primo potior erit? Ita DD. videtur. Verùm moribus quidem id convenit, qui libris mercatorum fidem publicam tribuunt. Haecenus de hypothecariis.

4. Sequuntur chirographarii, in quibus non temporis, sed privilegii ratio habetur. *L. quæsitum est 17. & seq: ff. de reb: auct. jud: poss:* sunt autem in personalibus actionibus privilegiati, fiscus. *L. 8. & ult: ff. eod:* Pupilli & minores in bonis administratorum suorum. *L. dabimusq; 19. §. seq. ff. de reb: auct: jud: poss:* Respublica. *L. 2. C. de jur: reipublic:* qui credit ad comparandam vel conservandam rem aliquam, si non expressè pactus sit, ut ea res sibi pignori esset. *L. 5. & 6. ff. qui pot. in pign: hab. sponsa, si dotem prorogaverit sponso, L. si sponsa. 74. ff. de jure dotis.* Qui pecuniam apud mensularium deposuit, si ea non extet nec vindicari possit. *L. 7. ff. de poss: Eccl: esias quoq; Orphanotrophia, Nosocomia, & reliqua venerabilia loca, in personalib⁹ habere censent DD. Peregrin: de jure*

ff. libr. 6. titul. 2. num. 5. Ad hæc privile-
giatis multi annumerant artifices, famu-
los, & generaliter eos, qui operarum sua-
rum mercedem prosequuntur, *Wesemb: in
par. ff. de privileg: cred:* Quod si plures pri-
vilegiati concurrant, non est facilè dictu
quid sit observandum. Fisco primus vi-
detur dandus locus, per *L. quodvis. 34. de
rebus auct: jud: poss: postremus deponenti.
cit. L. 34. §. in bonis. ff. eod:* De reliquorum
ordine nihil nominatim legitur. Videtur
ergò contentio dirimenda per vulgatam
regulam. Privilegiatus adversus privile-
giatum suo privilegio non utitur. *L. Privi-
legia. 32. ff. eod.*

5. Si nulli sint privilegiati veniunt non
privilegiati absque ulla temporis præro-
gativa. *cit. L. Privilegia.* Dividunt ergò pe-
cuniam ex vèditione bonorum debitoris
redactam æqualiter, proportionè Geo-
metricâ non Arithmeticâ. *Wesemb: par:
ff. de rebus auct: jud: poss: numer: 7.* eo exce-
pto, qui privilegiato solvit: succedit e-
nim in eius locum. *L. 2. ff. de cession: bonor.*
Quid ergò si Chirographarius solvat hy-
pothecario, an & hypothecam consequi-
tur?

Q 6

tur ?

tur? Non, nisi hoc actum fuerit. *L. 1. C. de his qui in prior. cred. loc. suc:* Eum quoq; excipe, qui sibi vigilat, & prior sibi solvi curat, aut ex causa iudicati pignus capit: non & illum qui prior in possessionem mittitur. *L. quod autem. 6. §. sciendum. L. pupillus. Cod: quæ in fraud: cred: ff. de rebus auct: jud: poss:*

C A P U T VI.

DE PROCESSU JURIDICO IN *Criminibus ordinarijs.*

EXpeditis iis, quæ formando civili Iudicio deserviunt, superest, ut ad criminale Iudicium gradum faciamus: Nam licet eadem ferè utriusq; iudicii causarum probandarum ac finiendarum ratio sit, & procedi debeat per litis contestationem, per exceptiones, probationes & ad instar Juris Civilis ut praxis habet, & iura comprobant. *cap. ult. de purg: oan: L. fin. C. de exhib. reis: L. qui accusare. C. de edendo:* Ea tamen est differentia, 1. Quod hic requirantur probationes evidentiores, & luce meridianâ clariores. *L. fin: C. de prob. a deò,* ut præsumptiones ad condemnandum